

Bloemen in beeld

symbolisch bloemschikken rond 40 thema's

Tini Brugge & Hanneke Maassen
Fotografie Isabel Rottiers & Tini Brugge

LANNOO | KOK

Inhoud

Inleiding	6		
Dankwoord	9		
Advent en Kerstmis	10	Zomer	68
1. Verlangen	12	23. Geloven, hopen en liefhebben	70
2. Ontvangen	14	24. Verwonderen	73
3. Hopen	17	25. Samenbinden	74
4. Verwachten	18	26. Trouw zijn	77
5. Verschijnen	21	27. Open staan	78
6. Openbaren	22	28. Zorgen	81
7. Veranderen	25	29. Beschermen	82
8. Kiezen	26		
Veertigdagentijd	28	Herfst	84
9. Verlaten	30	30. Troosten	87
10. Zoeken	33	31. Bevrijden	88
		32. Vrede stichten	91
Goede Week	36	33. Verzoenen	92
11. Verbinden	38	34. Oogsten	95
12. Een kruis dragen	43	35. Danken	96
13. Dienen	44	36. Herinneren	99
14. Lijden	47	37. Volgen	100
		38. Loslaten	103
Pasen en paastijd	48	39. Stilstaan	104
15. Doorbreken	50	40. Aan het licht komen	107
16. Leven	53		
17. Dopen	54		
18. Uitwaaieren	57		
19. Dragen	58		
Pinksteren	61		
20. Vlammen	63		
21. Bezielen	64		
22. Bewegen	67		

Seizoenen, symboliek, natuur en tuinen	111	Periode van de schepping	121
		Kruisverheffing	122
Winter	113	Herfst	124
Kamerplanten	113	Franciscus van Assisi	124
Barbaratakken	113	Dankdag voor gewas en arbeid	124
Adventskrans	113	Allerheiligen	124
Adventspaars en roze	113	Allerzielen	124
Kerstboom	114	Sint-Maarten	125
Kerstwit	114		
Kerstrood	114	Expressie	127
Driekoningen	114	Sprekende beelden	129
Week van gebed	114	Lijnen	129
Veertigdagentijd	114	Kleur	129
Palmzondag	116	Liturgische kleuren	130
Witte Donderdag	117	Getallen en vormen	132
Goede Vrijdag	117	Voorwerpen	133
Judaspenning	117	Materialen	133
Doornen	117		
Keizerskroon	117	Bloemschiktechniek	135
Anemonen	117	Zorg voor bloemen	137
		Hulpmiddelen	137
Lente	118	Waterdragers	137
Pasen	118	Waterbuisjes, steekbuisjes	137
Paastijd	118	Steken, steunen, klemmen	138
Hemelvaart	118	Steunen met binddraad	138
Meimaand-Mariamaand	118	Loodprikkers en loodstrips	138
Pinksteren	118	Vulsels of steekmassa	138
Drievuldigheid	119	Roosters of rasters	140
Sacramentsdag	119	Klemmen	140
		Binden en verbinden	140
Zomer	120	Stapelen, rijgen, vlechten, weven, wikkelen	141
Sint-Jan	120	Schalen of andere basisvormen zelf maken	141
Jakobus de Meerdere	121		
Gedaanteverandering van de Heer	121	Literatuur en websites	143
Maria Hemelvaart	121		

Bloemen in beeld

*De aarde schuilt in een korrel zand,
het heelal in een bloemblad puur,
de oneindigheid in de palm van uw hand
en de eeuwigheid in een uur.*

William Blake, kwatrijn uit *Songs of Innocence* (1789)

Wat is dat toch, dat een bloem je zomaar kan aanspreken? Dat je door de knieën gaat, je buigt om te zien hoe de bloem het blad gevouwen heeft. Dat je je verwondert over de kleurschakeringen of vormen? Verwondering verstilt. Alsof je aangesproken wordt in stilte door een andere wereld die ook de jouwe is. Weten dat je beide uit 'sterrenstof' bent gebouwd, beide verbonden met de aarde, de lucht en het water die leven mogelijk maken.

Wat is dat toch, om met zorg bloemen aan een ander te schenken? Aan die ander te denken: hoe kan ik iets uitdrukken van mijn waardering, vriendschap, troost, bemoeiding? Welke bloemen passen daarbij, welke kleuren, welke vormgeving?

Niet met woorden alleen, het is juist de beeldkracht die ruimte schept om te raken aan een mysterie dat ons overstijgt.

Met dit boek proberen we vanuit het alledaagse te reiken naar wat daarbovenuit gaat, te raken aan wat ons draagt, een andere dimensie die ons drijft, ons aangereikt in de beeldtaal van geloven, hopen, liefhebben en van bloemen.

We gaan een andere weg dan in de vorige boeken rond liturgisch en symbolisch bloemschikken. We besloten om uit te gaan van thema's die in elk mensenleven een rol spelen, ongeacht levensbeschouwing of culturele achtergrond. Bij de keuze van de thema's spelen de seizoenen mee. Bij het maken van daarbij passende schikkingen horen seizoensmaterialen. Enerzijds omdat bloemen en takken uit onze eigen omgeving de aarde niet belasten. Anderzijds omdat elk seizoen een eigen beeldkracht bezit: kale takken in de winter, knoppen en bloesems in de lente, vrolijke veelkleurigheid in de zomer en de vruchten van de herfst. Bij elke schikking is er een toelichting bij de werkwijze en de symboliek die gebruikt is. In een meditatieve tekst wordt de beeldtaal in woorden verweven.

Dit boek wil inspiratie bieden om zelf aan de slag te gaan. Daarom is per seizoen een overzicht gemaakt van passende plantaardige materialen en andere hulpmiddelen. Het kerkelijk jaar is daarbij een rode draad.

Aparte aandacht is er voor de (expressie)middelen die er zijn om een thema te verbeelden, zoals de beeldkracht van een bloem, kleuren, voorwerpen, getallen, vormen, lijnen. Tevens is er een samenvatting van bloemschiktechnieken en hulpmaterialen.

Veertig thema's in werkwoorden

Veertig: het getal heeft symboolwaarde. Het verwijst naar een overgang, de tijd die nodig is om iets binnen of buiten onszelf te laten gebeuren, voordat een nieuwe tijd met nieuwe kansen aanbreekt. Veertig dagen hield de vloed over de aarde aan, voor er nieuw leven mogelijk was (Genesis 7, 17). Het is de periode voor een kind om in de baarmoeder te volgroeien. Veertig jaar trekt het volk Israël door de woestijn (Deuteronomium 29, 4). In veertig jaar treedt er een nieuwe generatie aan. Mozes bleef veertig dagen en veertig nachten op een berg voordat hij terugkeerde naar zijn volk (Exodus 24, 18). Jezus verbleef veertig dagen en veertig nachten in de woestijn om te vasten en te bidden, voordat hij de weg van zijn roeping ging (Matteüs 4, 2).

Wanneer hij voor de laatste keer de maaltijd viert met zijn leerlingen wijst hij erop dat 'delen en dienen' centraal staan, niet hijzelf. Geloven is een werkwoord. Daarom kozen we voor veertig thema's in werkwoorden.

In de verhalen van God met mensen is inspiratie verbonden met de beelden uit de wereld om ons heen. In de loop van de traditie hebben een aantal bloemen, kleuren, smaken, geuren en voorwerpen een welbepaalde betekenis gekregen. Door hun beeldkracht vertellen zij een eigen verhaal. Dat is de basis van de composities.

We bieden dit boek aan opdat onze inspiratie nieuwe wegen gaat, ook buiten de muren van kerken en kapellen.

We wensen dat je eigen creaties zichtbaar worden in een stiltehoekje thuis, in een kerk, een ziekenhuis of waar dan ook. Een plek om stil te staan, een ruimte die inspireert tot verdieping en heroriëntatie. Zodat je kunt zeggen: 'Kijk! Bloemen in beeld, ze vertellen een verhaal.'

Tini Brugge, Pinksteren 2013

Advent en Kerstmis

Verlangen

Wat verlang je? Dat is de eerste vraag die aan je gesteld wordt als je je aan een kloostergemeenschap wilt verbinden. Wat verlang je in je leven? Welke weg kies je om aan dat verlangen invulling te geven? Hoe doe je dat: zelf aan het licht komen, je ontplooien, warmte en liefde om je heen vinden, waarachtig leven?

Verbeelding

Kolen

Kolen worden in de volkstraditie verbonden met een nieuwe geboorte. Aan het licht komen, geboren worden, tot leven komen: daarom is er met de kleur van de kolen – in de kijkrichting van links naar rechts – een overgang gemaakt van donkerpaars, de kleur van de adventstijd, naar het wit van kerst.

Roos

Een roos die bloeit in de winternacht is een beeld van een onmogelijk verlangen. En toch gebeurt het: de liefde van God bloeit op in een mensenkind, klein en kwetsbaar.

Van oudsher verwijst de roos – met haar schoonheid en diep verborgen hart – naar liefde. Als verwijzing naar licht werd hier gekozen voor een witte roos. Traditioneel werd de kerstboom met rode papieren roosjes versierd, rood van liefde.

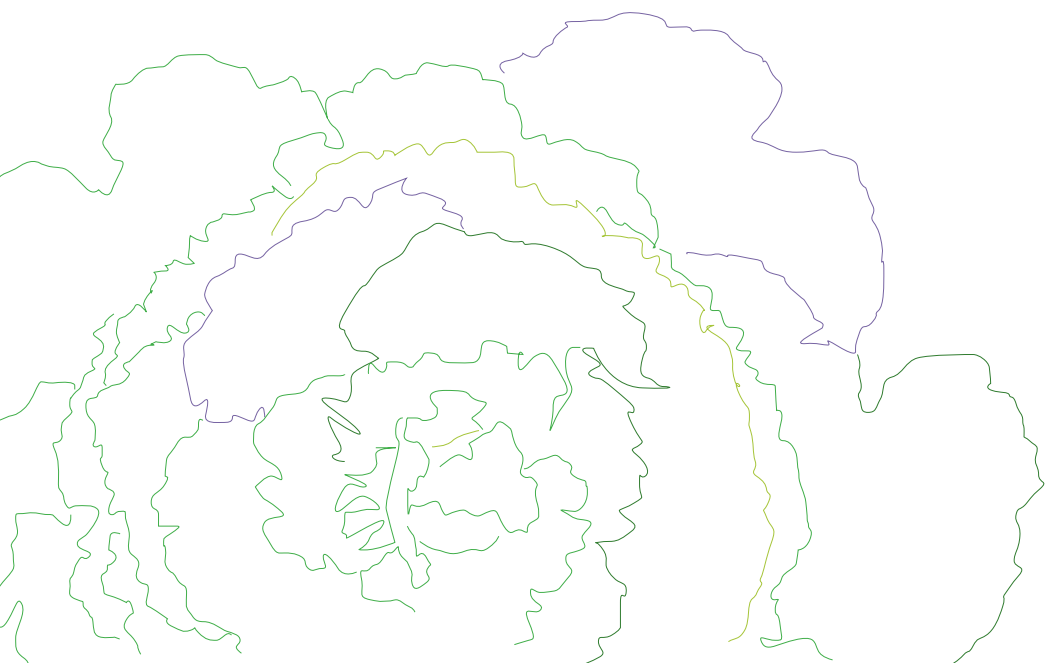
Werkwijze

De sierkolen zijn met aarde aan hun wortels in twee zinken bakken gelegd, op hun zijde om het hart te tonen. Thuis of voor een meditatiegroep kunnen ze ook rechtop in potten met aarde staan, zodat het hart van bovenaf te zien is.

De roos is gemaakt van roomwit (geschept) papier dat voorzichtig in lange repen is gescheurd. De repen zijn met spelden rond een strobale steeds grotere cirkels aan elkaar verbonden.

Uit duisternis
aan het licht komen,
door liefde
open gaan
en je hart ontsluiten.

Er is een roos ontloken,
midden in de winternacht.

Ontvangen

Hoe zal ik u ontvangen, is de beginregel van een bekend kerstlied. Je kunt niet ontvangen als je er niet voor openstaat. Ontvankelijk zijn, vraagt een open houding, onbevreesd voor een nieuw begin. Openstaan voor leven van buitenaf dat naar jou is toegewend. Van binnenuit ruimte scheppen om elk gebaar van liefde dat je tot leven wil wekken, te kunnen ontvangen. Ontvankelijk, als een open schaal.

Verbeelding

Schaal

Een lege schaal kan ontvangen en dragen. Een witte orchidee buigt naar binnen, als een engel met een witte lelie naar Maria toe. De engel zegt: *'Wees niet bevreesd, de Heer wil in je wonen.'*

Cyclaam

Openstaan voor levenskracht van binnenuit die verscholen wortelt, groeit en tot bloei komt, is uitgedrukt met een cyclaam die vanuit het donker tot bloei komt in de ruimte van een open schaal.

Werkwijze

Heideschaal De bol van een tuincyclaam ligt in een schaal gemaakt met heide. Gras of stro is ook bruikbaar. Leg heidetakken of bundels gras met de uiteinden dakpansgewijs op elkaar en verbind ze met touw of draad, zodat je een lange streng krijgt. Rol die vervolgens op. Naai met touw of zwarte draad de streng, te beginnen met het centrum, stevig aan elkaar. Er bestaan naalden met een gebogen punt die dit gemakkelijker maken. Buig de streng licht naar binnen, zodat een schaalvorm ontstaat.

Berenklauwschaal Deze open schaal is gemaakt met de stengels van een grote berenklauw die met een klein zaagje in schijven is gezaagd. Stap voor stap zijn de rondjes met koudlijm aan elkaar gelijmd. Als hulpmiddel is een bol gebruikt om de ronde vorm te verkrijgen.

De orchidee is, wortels inclusief, met spelden aan de schaal bevestigd. Door de wortels te besproeien, blijft de bloem fris. De stengel kan ook in een glasbuisje of plastic steekbuisje worden geplaatst en aan de schaal verbonden worden. Zorg dat de punt van het buisje op de ondergrond rust, dan staat de schaal stabiel.

Ontvangen,
open staan,
aandachtig,
voor elk teken
van leven.
Groeikracht
is leven
en bloeien
van binnen uit.

Een verborgen begin
verdiept, geworteld.
Een stronk loopt uit
een nieuwe loot
aan een oude stam.
Kwetsbaar leven
komt tot bloei.

Hopen

Hoop wordt verwoord door de Bijbelse profeet Jesaja met het beeld van een oude stam die vanuit zijn wortels opnieuw uitloopt (Jesaja 11, 1). Je hoopt dat je goed geworteld bent om verbonden te blijven met de bronnen die je voeden. Je hoopt dat je niet met alle winden mee waait, dat je stevig staat en stormen kunt weerstaan. Je hoopt dat je je leven kunt vernieuwen als je op een dood spoor belandt. Hoop is belangrijk, zonder hoop is er geen leven, gaat liefde niet bloeien en blijft geloof dor.

Verbeelding

Licht breekt het duister, paars kleurt roze en wit

Het donkere 'purperpaars' is de kleur voor de adventstijd. Deze kleur herinnert aan de kleding van priesters en koningen die in de tijd van de Bijbel beschouwd werden als plaatsvervangers van God op aarde. Purper was een kostbare verfstof omdat ze afkomstig was van in de natuur levende purperslakjes. In de kerkelijke traditie wordt het (purper)paars op de derde zondag van de advent roze: in het licht van Kerstmis verbleekt het paars. Roze wordt zo een teken van hoop dat het Licht in het duister zichtbaar zal worden. Met Kerstmis komt (eindelijk) het nieuwe leven puur en wit aan het licht.

Werkwijze en tips

Een boomstronk of enkele afgewaaide takken vormen de basis. Door elke week een element toe te voegen, ontstaat een zogenaamde opbouw-schikking. Bijvoorbeeld, week 1: knop en groen; week 2: paarse bloem; week 3 en 4: roze bloesem of bloemen en met kerst: witte bloemen. Het is gemakkelijk om met potplanten te werken, zoals cyclamen en Kaapse viooltjes. Die zijn zowel in de kleuren paars, roze als wit beschikbaar. Ook droogbloemen passen bij dit seizoen. De kaarsen (wit of paars) kunnen in aparte standaards of op schijfjes hout worden geplaatst (met klei of kaarsvet te verstevigen). Knoppen en bloemen kunnen in vaasjes met water toegevoegd worden.

Verwachten

Licht en nieuw leven zijn met elkaar verbonden in de Bijbelse beeldtaal. Denk maar aan het oude, mythische verhaal over het ontstaan van de schepping. God zei: *'Er moet licht komen'* (Genesis 1, 3). Pas daarna was er ruimte voor leven en werd de aarde groen.

In de kunst wordt de verwachting van nieuw leven vaak afgebeeld met een groene tak of een groene boom op de achtergrond van de kerststal. Ook wij gebruiken in de advent takken, groen van hoop, om onze verwachting te verbeelden. We steken kaarsen aan om ons bij te lichten en zoeken een weg van buiten naar binnen, opdat het Licht onze ogen van binnenuit voor het nieuwe leven zou openen.

Verbeelding

Krans en groene boom

In de Bijbel wordt een krans in verband gebracht met gerechtigheid (2 Timoteüs 4, 8), als beeld van de rechtvaardige. Petrus omschrijft de krans als 'niet verwelkend' (1 Petrus 5, 4).

In de maand december staan we stil bij ons verlangen, onze hoop en onze verwachting dat zichtbaar mag worden dat mensen elkaar recht doen, dat zij elkaar nieuw leven schenken en nieuwe levenskansen gunnen: dat wordt verbeeld in een krans met altijd groene takken.

Psalm 1:

Gelukkig is de mens

die niet meegaat aan wie kwaad doen (...)

Hij is als een boom geworteld aan stromend water.

Op tijd draagt hij vrucht,

zijn bladeren verdorren niet.

Alles wat hij doet komt tot bloei.

Wat is er mooier dan een groene boom die bloeit met Kerst?

Werkwijze

Als basis voor de krans werd een ronde spiegel gebruikt. Dat kan ook een plaat, een stuk plastic of stevig stuk karton met een mooie bovenzijde zijn (zwarte tuinaarde, paarse doek enz.). Leg hierop allerlei dode takken die verbonden worden met een draad. Steek in de dode takken, van buiten naar binnen, groen dat steeds lichter van kleur wordt. In deze krans zijn korte takjes met dennennaalden (*Pinus*) gebruikt, daarna *Skimmia* en vervolgens rendiermos. Plaats de adventskaars week na week in een nieuwe binnenkring, van buiten naar binnen. Met Kerstmis vervang je de vier kaarsen door een grote witte kaars in het midden.

De minikerstboom (*Picea omorika*) staat met zijn wortels in een grote pot met aarde, afgedekt met rendiermos. Steek de witte bloemen in de kerstboom in buisjes met water en bindt ze met een draad aan de takken. Dat kunnen allerlei witte winterbloemen zijn, bijvoorbeeld van bollen. Hier zijn lelies gebruikt die van een potplant afkomstig zijn.

Mijn hart zal openspringen
gelijk ontluikend groen.

Paul Gerhardt (1607-1676)

Licht zal
duisternis verdrijven.
Groen
komt tot bloei.

Verschijnen

In het duister kun je dolen, bij licht vind je je weg. In de Bijbel is licht, met name de zon, een beeld van God. In de christelijke traditie is het moment waarop de zon weer sterker wordt (rond 24 december, wanneer de dagen weer langer worden) gekozen om te vieren dat een speciaal mensenkind werd geboren. Hij, Jezus, is ons voorgedaan in het zoeken van de Ander. In de oudste tradities van het oosten werd op 6 januari gevierd dat deze mens 'aan het licht kwam' en door de ogen van mensen herkend werd als 'licht van de wereld'. In de westerse traditie is zijn verschijning verbonden met zijn geboorte. Jezus wordt ook wel Immanuel genoemd: God met ons. Geboorte is een vorm van 'aan het licht komen'. In dit kind lichten beelden van God op. Een nieuw begin op een plek waar je het niet verwacht, buiten het centrum, kwetsbaar: een stal, bij dieren, stro en hooi.

Verbeelding

Licht uit de hemel

Gele takken, die van boven naar de aarde buigen en eindigen in een krans van stro, verwijzen naar het neerdalen van goddelijk licht. Vanuit het stro verschijnen witte bolboemen.

Werkwijze

Buigzame, gele takken (wilg, maar ook gele kornoelje is geschikt) zijn bovenaan samengebonden met touw. De takken zijn naar de grond gebogen en op lengte afgeknipt, zodat de bundel stevig op de vloer rust.

Tussen de takken is stro in een kring of kransvorm gelegd. Daarin staan kleine glazen flesjes met verschillende soorten witte bloemen: hyacint, kerstroos, cycloam en paperwhites.

Het stalletje is gevormd met gedroogd palmblad dat gebogen werd. Daarop zijn vlasvezels gekleefd. De witte bloemen staan in kerstballen. Het ophangpunt van de kerstballen is verwijderd om er water in te gieten.

Licht daalt neer,
zichtbaar
op aarde
in een kind
tussen stro.
Licht en leven
stralen kwetsbaar
ons tegemoet.

(Johannes 1, 1-3. Psalm 80, 4)

Het jonge licht
de kleine vonk
van hoop-doet-leven
is geboren.

Uit: *Appelbloesem in de winter*, Marijke de Bruijne

Openbaren

Een ster wijst de weg naar een pril begin van nieuw leven. Een ster verwijst naar het licht van God dat zich openbaart in Jezus. In de oudheid is het zien van een heldere ster een teken van de komst van een belangrijk persoon. Zo ziet Bileam (Numeri 24, 17) in de toekomst een bijzonder persoon als een ster: *Een ster komt op uit Jacob*. Nog steeds heten beroemde personen 'sterren'. De Morgenster wordt gezien als aanwijzing dat de Messias, die zijn volk komt redden, is geboren (Matteüs 2). Wat er op aarde gebeurt, staat niet los van wat er in de kosmos gebeurt: op aarde licht de hemel op en in de hemel licht de aarde op (Maleachi 3, 20).

Er gebeurt iets met je als je een pasgeboren kind ziet. Geraakt door die vonk van een pril, nieuw begin, van 'hoop-doet-leven', wil je verder. Je wilt moeder, vader, kind zijn.

Een kwetsbaar kind ontsluit je hart en maakt het beste in je open. Een kind in doeken gewikkeld, je wilt het óntwikkelen door nieuwe wegen te gaan. Levenskunst ontstaat door openheid en gerichte aandacht. De Wijzen, magiërs uit het oosten, geven het voorbeeld. Geraakt door goddelijk licht kiezen ze een andere weg om bij zichzelf thuis te komen.

Verbeelding

Vijf en Acht

Een ster kan een verschillend aantal punten hebben. Het beeld van de ster als verwijzing naar goddelijk licht verandert niet door het aantal punten. Voor de adventsster is een vijfpuntster gekozen. Vijf is het getal van de mens met een hoofd, twee armen, twee benen en vijf zintuigen. Aan het kruis heeft Jezus vijf wonden.

Voor de ster die de Wijzen naar het nieuwe leven leidt, is een achtpuntster gemaakt. Het getal acht verwijst naar een nieuw begin. Op de achtste dag worden pasgeboren joodse jongens, dus ook Jezus, besneden en krijgen ze een naam. Op de achtste dag, de eerste dag van een nieuwe week, zal Jezus vrijen en nieuw leven zichtbaar maken. Een achthoek is vaak de basisvorm van de doopvont en daarmee een verwijzing naar dat nieuwe begin. Daarom is op de vloer een achthoek van gele takken gevormd.

Een ster
wijst de weg
naar het licht
op aarde
geopenbaard
in een kind:
een nieuw begin.

Om thuis te komen
gaan mensen
andere wegen.

(Matteüs 2, 12)

Werkwijze

Adventsster

Drie metalen stervormen zijn aan elkaar gelast. Daaromheen is stro gebonden. Aan het buitenste ster-geraamte zijn de lichtjes bevestigd. Meer naar binnen zijn de lange dennennaalden en clematis-pluizen gelijmd.

Achtpuntster

Deze ster is gemaakt van stevige gele takken die op gelijke lengte zijn geknipt. Twee vierkanten zijn vervolgens gevormd door de uiteinden te verbinden. De twee vierkanten zijn op elkaar gelegd en tot een achtpuntster verbonden. De ster is opgehangen aan de glazen vaas met een dunne ijzerdraad, verbonden aan een tak die in de vaas is gestoken. De achthoek onder de ster is gevormd door takken die los in de vorm tegen elkaar aanliggen.

Met het vuur
van de liefde
wordt water wijn.
Het verbindt,
hartverwarmend,
mensen
in vreugde
met elkaar.
In winterkou
getuigen stil
takken en bloesem
wit en rood.

Veranderen

Het verhaal van de bruiloft in Kana (Johannes 2, 1-11) is enerzijds het verhaal van de liefde die mensen verwarmt en samenbindt, met elkaar en met de mensen om hen heen. Het is echter vooral ook een verhaal van transformatie: met Jezus verandert alles. Een vreugdevolle en bevrijdende tijd is aangebroken. Hoopvolle tekenen van verandering scheppen nieuwe energie en schenken levensvreugde.

Wijn is vooral een verwijzing naar die vreugde (Deuteronomium 14, 26). Met wijn wordt de grote verandering – van onderdrukking naar bevrijding – gevierd. Een nieuw leven wacht.

Verbeelding

De verandering in kleur is hier de vorm van expressie. De takken zijn met elkaar verbonden door het water (sierkwee, *Chaenomeles*) of raken elkaar (wilgenkatjes en rode kornoelje).

Werkwijze

Takken van rode en witte *Chaenomeles* bloeien al vroeg in het nieuwe jaar. Door de takken tijdig binnen op water te zetten, zijn ze in januari al te gebruiken. Takken van de rode kornoelje en wilgenkatjes zijn geschikt zonder voortrekken, evenals *Skimmia*, wit en rood. De takken staan in water.

Kiezen

Het is wonderlijk hoe Jezus door het kiezen van andere wegen, mensen uitdaagt om uit hun schulp te kruipen. Het is alsof je, zoals de vissers die Jezus ontmoeten, van binnenuit geroepen wordt om een andere weg te kiezen door andere accenten te leggen in je leven. De essentie ervan ligt in het koesteren van het licht, door ernaar op zoek te gaan, zodat de schaduw achter je valt. Door achter te laten wat tot nu toe persoonlijk belangrijk was, wordt een mens vrij voor de Ander.

Verbeelding

Als basis voor deze schikking is gekozen voor schelpen. Een schelp opent zich als hij uit het water wordt genomen. Johannes de Doper wordt soms afgebeeld met een schelp in zijn hand, de schelp waarmee hij Jezus doopt. Deze grote schelpen zijn te vinden op het strand bij Santiago de Compostela, waar het graf van Jakobus druk bezocht wordt door pelgrims, mensen van de weg. Zo werden de eerste christenen genoemd, waaronder Jakobus de Meerdere, een van de twaalf apostelen. Pelgrims worden vaak afgebeeld met een schelp op hun kleding.

Werkwijze

Schelpen, zoals wulken of andere gedraaide schelpen die een eigen wateropening hebben, kunnen aan de zijkanten aan elkaar gelijmd worden. In die wateropeningen kan voorzichtig water worden gegoten voor kleine bloemetjes die weinig water nodig hebben. In de winter kun je bijvoorbeeld kiezen voor winterjasmijn of toverhazelaar. Hier zijn witte kalanchoëbloemetjes gebruikt. Voor een schelpenkrans is een ringvorm als ondergrond gebruikt (basisvorm gemaakt van dun hout, dik karton of kunststof), waarop de platte schelpen zijn gelijmd.

In de ring is een pot met hemelsblauwe irissen gezet. Ook een pot met blauwe druifjes is passend.

Als een schelp
aan land
open gaan,
de Ander volgen.
Een stem van binnen
gehoor geven.

Opbloeien
tussen mensen,
door mensen,
met mensen,
bevrijd verbonden.

